

Očkování: Efektivita a etika

Nezařazené | 28.8.2021 @ 10.04

V předvečer podzimu, na který se pne strach z příchodu další vlny pandemie i naděje na spolehlivost stádní imunity, sílí tlak na očkování a u některých odpor vůči němu. Je tudíž potřeba zachovat zdrženlivost, zvážit nejčerstvější data a připravit se na různé scénáře. Křesťanský služebník musí nyní stáhnout ostré lokty a vytvořit prostor k uctívání Boha bez rozdělení laickými názory na stále nové podněty. Ten, který dvojí spojil v jedno, bude vždy Pánem své církve bez ohledu na její proočkovanosť.

V období pandemie se začal klást ohromný důraz na kritické myšlení. Nevěřit všemu, co se píše na internetu, je lékem na „fake news“ a známkou moderního sokrata, který sadou bryskních otázek demontuje jakoukoli konspirační teorii. Problém s kritickým myšlením je, že jeho východiska a závěry nejsou u dvou osob stejné a že jelikož málokdo disponuje vybavenou laboratoří, je jeho předmětem i závěrem nakonec to, čeho se tolik obává – obsah internetu. Dovolte proto i mně, neočkovanému sokratovi kolínskému, opět přispět s několika kritickými podněty do diskuse o očkování proti covidu-19.

Opět připomínám, že nejsem kvalifikován k posouzení řady odborných publikací, z nichž cituji a že se často jedná o tzv. *preprinty* – odborné články, které ještě neprošly řádným recenzním řízením. Jde o nejnovější výzkumy, které mohou být předmětem sporu nebo dokonce obsahovat věcnou chybu. Tato zde přiznaná necelost čerstvých výzkumů na poli lékařských věd nicméně nedělá hlavu těm, kdo na základě jiných takových výzkumů uvrhli celé národy do sociálního a možná i ekonomického temna.

Dále připomínám, že jako duchovní pracovník a učitel teologie mám v hledáčku na prvním místě diskusi mezi specifickou skupinou letničních a evangelikálních věřících spíše než diskusi celospolečenskou.

Podivná absence léků

Jelikož je covid-19 nemoc zákeřná, která má u naprosté většiny mírný průběh, ale u některých může vyvolat průběh vážný či smrtelný, bylo by z pohledu laika logické vyvíjet spíše než vakcíny takové léky, které by vážný průběh zvrátily, pokud by nastal, nebo mu alespoň předešly u již nakažených. Zatím se ale zdá, že zatímco bylo enormní úsilí vloženo právě do vývoje vakcín, do vývoje léčiv podobné úsilí vloženo nebylo. Toto je pro mne jako pro laika zářezující.

Tabish (čec 21), si takto všímá, že zatímco do vývoje vakcín byly investovány enormní prostředky (30 mld. USD), protože se vytvořila poptávka, do vývoje léčiv mnoho investováno nebylo (s. 717). Tao & al. (čec 21) popisují účinnost různých medikací při léčbě covidu-19, avšak poukazují na nedostatečnost nebo jen částečnou účinnost současných léčiv a na příliš pomalý vývoj nových.

Proč se tedy investuje převážně do vývoje vakcín? Proč se pouze na vakcíny ukazuje jako na řešení pandemie navzdory rozdělení veřejnosti? A hlavně: proč je vakcinační kampaň plošná? Na tyto otázky lze odpovědět různě. Z politického hlediska by ale bylo nejlepší, kdyby neexistovaly, protože dávají příliš velký prostor spekulacím o čemsi, co jako laická veřejnost nevíme nebo co bychom vědět neměli.

Mírné nežádoucí účinky

Pokud jde o obávané nežádoucí účinky vakcín, stojíme stále před otázkou. Na jedné straně je k dnešnímu datu zřejmé, že ani po asi roce testování se neobjevily tak frekventované případy nežádoucích účinků, aby mohly sloužit jako účinné odstrašení. Úmrtí a postižení, na která lze v souvislosti s vakcínami poukázat (např. zde), jsou statisticky nevýznamná a lze je použít spíše jako argument pro to, aby měl každý svobodu volby, nebo spíše aby každé jednotlivé očkování schvaloval lékař. (Někteří lékaři by si pak dle mého názoru rozmysleli, pod co se opravdu podepíší.)

Na druhé straně je stále na místě ostražitost, protože dlouhodobé nežádoucí účinky nemohou být známy. Na místě je i opatrnost před očkováním dětí, u nichž mohou mít nežádoucí účinky větší měřítko a opatrnost před častým přeočkováváním.

V tomto smyslu se vakcinolog [Turánek \(srp 21\)](#) pozastavuje nad překotnou vakcinační kampaní, která umetá pod koberec např. fakt, že mRNA vakcíny používají neproověřenou platformu v kombinaci se samotným patogenem. (K tomuto doporučuji naučný článek od [Gao & al. \(srp 21\)](#), vysvětlující funkci mRNA vakcín.) Dle Turánka se mohou případné patogeny usazovat např. i ve vaječnicích nedospělých dívek (27:00). Turánek uvádí i další zajímavé informace a reflexe z hlediska své celoživotní zkušenosti v oboru. Nejde o závěry výzkumu, ale o kvalifikovaný odhad, který by se měl prověřit, ne zamést pod koberec.

Z aktuálních nežádoucích účinků:

- [Gargano & al. \(čec 21\)](#) zjišťují zvýšené riziko myokarditidy (zánět srdce) po vakcinaci mezi muži ve věku 12–29 let. Tento jev je spojován s dravou imunitní reakcí na vakcínu právě v této vitální věkové skupině a se snižujícím se věkem je častější. Podobně [Acharya & al. \(srp 21\)](#) dokumentují případ myokarditidy u mladého muže.
- [Fasano & Daniele \(srp 21\)](#) se zamýšlejí nad neurologickými poruchami některých očkovaných.

U osob bez přímé indikace jsou tyto varovné signály, jakkoli drobné, dle mého názoru dobrým důvodem k odmítnutí vakcíny. Proč se nechávat očkovat proti něčemu, co jsem už prodělal a co mne neohrožuje, když mi to může potenciálně uškodit?

Rozpaky nad efektivitou vakcín

Navzdory hojně deklarovaným úspěchům plošné vakcinace se otazník vznáší nad skutečnou efektivitou vakcín v zastavení pandemie.

- **Statistická účinnost vakcinační kampaně** teprve čeká na své potvrzení daty z reálného světa. Povážíme-li výskyt nových případů v osmi nejproočkovanejších zemích (+ ČR pro srovnání), nevidíme na křivkách zploštění, které by bylo možné dát do příčinné souvislosti s vysokou proočkovanosť. Křivky z Izraele, Velké Británie a Spojených států naopak volají po jiném vysvětlení. Je také otázkou, zda po roce a půl od propuknutí pandemie nebude hrát větší roli na poklesu případů přirozená imunita a tudíž jak vlastně efektivitu očkování v tomto ohledu posoudit. Pozitivním přínosem očkování může být snížení šance na těžký průběh a smrt. I zde je ale potřeba čekat na dlouhodobější trendy. Srovnáme-li v tomto ohledu opět vybraných osm zemí, vidíme sice pokles mortality přibližně začátkem jara, což by chronologicky odpovídalo účinku vakcinační kampaně, pak ale vidíme zhroupení křivky a opětovný nárůst. Podobné zhroupení navíc vidíme po první vlně, kdy ještě vakcinace nemohla hrát roli. Tento jev může být dán nástupem varianty delta, změnou ročního období nebo i skončením efektu suché slámy ve větším populačním měřítku. Jakékoli z těchto vysvětlení zpochybňuje účinnost plošné vakcinační kampaně.
- **Proděláná covidu-19 a vakcíny mají stejný efekt.** [Ibarrondo & al. \(čec 21\)](#) zjišťují, že první dávka mRNA vakcíny zajistí hladinu protilátek srovnatelnou s tou hladinou, kterou by zajistilo absolvování covidu s lehkým průběhem. Dvě dávky zajistí hladinu jako po těžkém průběhu. Pokles protilátek získaných vakcinací je dle těchto autorů srovnatelný s poklesem protilátek po prodělané nemoci, z čehož dle nich vyplývá potřeba druhých a dalších dávek.
- **Protilátky klesají rychleji u rizikové skupiny.** Výzkum společnosti Podané ruce (čec 21) ukazuje, že protilátky po očkování rychleji klesají starším lidem.
- **Čím dál více nakažených očkovaných.** [Elliot & al. \(srp 21\)](#) si ve zprávě *Real-time Assessment of Community Transmission* pod Imperial's School of Public Health všimají od 24. 6. do 12. 7. všimají 44% podílu plně naočkovaných mezi nově nakaženými. Zpráva tedy varuje před zvýšením přenosu na podzim. K tomu dodejme:

There's a 99.9% chance your car will be fine but we recommend you put in a new, experimental oil that could kill your engine

- Islandský ministr zdravotnictví Þórólfur přiznal, že očkování nevedlo k vytvoření stádní imunity (3. 8).
- Zpráva amerického CDC z 6. 8. zase monitoruje šíření varianty delta na hromadných akcích, kdy podíl plně očkovaných nakažených je srovnatelný s podílem naočkovaných nakažených.
- Steven Li pro Vision Times (srp 21) uvádí, že velká většina aktuálně hospitalizovaných v Herzegově nemocnici v Jeruzalémě jsou plně očkovaní jedinci. Nejde o ojedinělou zprávu. Tento jev potvrzuje zpráva Becker's Hospital Review (srp 21), zpráva agentury Reuters (srp 21), a zpráva Sciencemag (srp 21).
- **K přenositelnosti.** Technická zpráva #20 britského ministerstva zdravotnictví potvrzuje, že varianta delta je ve Velké Británii dominantní variantou. K vakcinaci uvádí, že ačkoli vakcíny poskytují určitou ochranu i vůči deltě (asi 60% dle i mnoha jiných průzkumů), **rozdíl mezi mírou přenositelnosti viru z neočkovaných a plně očkovaných je naprosto minimální** (s. 35).

Z těchto nových dat nevyplývá, že by očkování bylo k ničemu. Vyplývá z nich, že představovat očkování jako „tečku“ za pandemií bylo nejspíš předčasně, že probíhající diskriminace neočkovaných je nelegitimní a že je z racionálního hlediska potřeba přehodnotit politickou strategii pro boj s pandemií.

Nabízí se také otázka, jak k tomu mohlo dojít? Je možné, že reálná účinnost vakcín vůči deltě opravdu rychle klesá, jak ostatně očekávaly některé výzkumy, o nichž jsem informoval před měsícem. Je pravděpodobné, že dosavadní odhady a vědecké názory, které stály za zavedením globální plošné vakcinační politiky, byly nesprávné, protože nedokázaly odhadnout chování viru a jeho mutací v reálném světě. Dále je možné, že jsme svědky efektu cyklistické přilby, díky němuž se očkovaný člověk cítí více v bezpečí, neboť má pocit, že svým výkonem obnažení ramene udělal „tečku“ za pandemií, nijak se nechrání a stává se tudíž ideálním nakaženým a případně přenašečem.

Tak či onak, rozumný člověk a komentátor by si měl stále zachovat zdrženlivost. Glosy známých osobností z odborné i neodborné veřejnosti o tom, jak je očkování láskou k bližnímu, jak neočkovaní představují slepou evoluční větev, jak jde o hloupoučké rednecky, jimž je potřeba buď blahosklonně odpustit jejich nízkou inteligenci, nebo je donutit, jak se tupé hovado někdy musí, jsou nejen kontraproduktivní z hlediska samotné vakcinační kampaně, ale vzhledem k těmto stále se objevujícím datům přímo nerozumné.

Očkovací etika pro křesťany a vedoucí

Vidíme tedy, že účinnost vakcín je sporná, jejich vedlejší účinky neznámé, chování viru nevyzpytatelné, budoucnost epidemiologické situace nejistá, lék v nedohlednu. Zároveň vidíme pokračující propagační kampaň, která se zřejmě nehodlá zastavit ani před očkovaním malých dětí. Situace v zákonodárství je obecně a v Česku obzvláště rozviklaná. Dobrým signálem je zajisté premiérové rozhodnutí proplácet i od září testy na covid a nediskriminovat tak neočkované, těžko ale věřit, že jde o cokoli jiného, než o předvolební gesto. Ignorování řady soudních verdiktů proti opatřením naopak ukazuje na to, že veřejnost vládě odpouští takové protiprávní jednání, které je hlasitým mainstreamem pokládáno za vhodné, což je v každém případě zlověstné a jakákoli příští vláda bude tohoto precedentu moci využít k prosazení své z vůle, postaví-li se za ni média a vybraní odborníci.

V této nejistotě musí každý křesťan pevně stát v botách evangelia pokoje (Ef 6,15), a držet se dobrého svědomí, nikoli vrtkavé vyhlášky a nejnovější televizní zprávy. Bude-li Bůh chtít, dá odborníkům moudrost ke konstruktivní diskusi, do které nehovoří granty a média, aby se dospělo k vhodnému, pokojnému řešení.

Křesťanský služebník musí stáhnout své lokty, ať má názor na očkování jakýkoli. Jeho úkolem je vytvoření bezpečného prostředí pro uctívání Boha bez ohledu na disparátní laické názory. V diskusi pro a proti musí služebník obě skupiny sjednocovat k bohoslužbě. S hrůzou se má služebník bát především diskriminace té či oné skupiny, k níž může snadno dojít. Bude-li například vyhlášeno, že neočkovaní mají na bohoslužby vstup zakázán nebo nějak absurdně podmíněn, je potřeba se takovému opatření vzepřít, jakýmkoli příhodným způsobem ho obejít a v nejhorším případě společnou bohoslužbu utajit. Nemůže-li církev Kristova existovat veřejně, musí do podzemí, kde ostatně vznikla.

Zvláště očkované duchovní pracovníky chci varovat, aby se mezi nimi nerozbujel kořen pohrdání těmi, kdo mají jiný názor, ať je jakkoli nesprávný. Je jistě příjemné semknout se do kliky těch, kdo jsou aktuálně na správné straně mínění střední společenské vrstvy. Důležitější ale je nedopustit, aby veřejné mínění rozdělilo společenství církve. Židovští křesťané

prvního století cítili nad pohany stejně jako pohané nad židy horší pohoršení, než vy teď, ať zastánci nad odpůrci nebo opačně. Jestli je však právě On „spojil v jedno“ a zbořil to hrubé rozdělení (Ef 2,14), jak bychom mohli stavět jiné, máme-li stejného Pána?

Zajímavosti

- Muhammad ([čer 21](#) a [čec 21](#)) se pokouší dokázat, že Sars-CoV-2 je uměle vytvořený virus. Odkazuje se na existující technologie a patenty, které k designu tohoto viru pravděpodobně sloužily. Tento názor již není okrajový. Myslí si to výstřední biolog [Flégr](#), čínská bioložka [Li-Meng Jen](#) i v tuzemsku zatracovaná [Peková](#). Pro časopis Nature stále probíhající diskusi shrnují [Maxmen & Mallapaty](#). Z hlediska mezinárodního společenství se nabízí nejen otázka potrestání viníka a reparací, ale i otázka regulace dostupnosti vybavení, které lze použít k manipulaci s virovými kmeny.
- [Baker & al.](#) ([čec 21](#)) poukazují na mezery v pochopení chování Sars-CoV-2. Předpokládají, že teprve příštích pár měsíců ukáže trvání přirozené imunity a vakcinační imunity, chování nových mutací, sezónnost, vytrvalost epidemie, apod.
- [Kricorian & al.](#) ([čec 21](#)) si všimají nižšího socioekonomického postavení u odpíračů vakcín ve Spojených státech. Ačkoli může jít o korektní statistický závěr, jde o výzkum, který má jasný potenciál ke zneužití v běžné diskusi. Zastánci očkování si nyní mohou připadat jako ti chytřejší, popř. bohatší a kosmopolitnější.
- [Salvagno & al.](#) ([srp 21](#)) si všimají prudkého nárůstu protilátek po očkování seropozitivních pacientů a doporučují zvážit oddálení nebo vypuštění druhé dávky BNT162b2. Tentýž jev studují [Demonbreun & al.](#) ([čec 21](#)), avšak jsou toho názoru, že jedna dávka nezajistí dostatečnou hladinu protilátek ani u seropozitivních ani u seronegativních očkovaných. Z laického pohledu je otázkou, zda by s očkováním mas nebylo lepší počkat až do ukončení této vědecké diskuse.
- [Turánek](#) ([srp 21](#)) poukazuje na to, že efekt, při němž vakcinace způsobí silnější mutaci viru a jeho vyšší smrtnost, se může uplatnit i v případě koronaviru (37:00). Jde zatím o hypotézu, kterou nelze prokázat a nepodporují ji žádná data. Částečně ji připouštějí [Krause & al.](#) ([čec 21](#)), kteří volají po vývoji nových vakcín účinných proti většímu množství variant.

<https://selah.cz/nezarazene/ockovani-efektivita-a-etika/>